

Forbes NEXT

2017. TÉL

ÉLMÉNYTANÍTÓK
TANÁROK
A TÉVHITEK ELLEN

GAMEREK
KODIAK
ÉS VÍZICSACSI

JUHÁSZ MÁRTON
TINIKÉNT KEZDTE,
TÖBB MILLIÓ
EMBEREN SEGÍTHET
TALÁLMANYÁVAL.

MAI MAGYAR

FELTALÁLÓK

JOBBA TESZIK A VILÁGOT,
ÉS PÉNZT KERESNEK VELE.

ISSN 2064-2954 990 FT

17007 >

4 295012

START

10

A MAGYAR ALGA CSODÁJA

Az algák megmentik a vizeinket és így minket is. Innováció egy szennyvíztelepről.

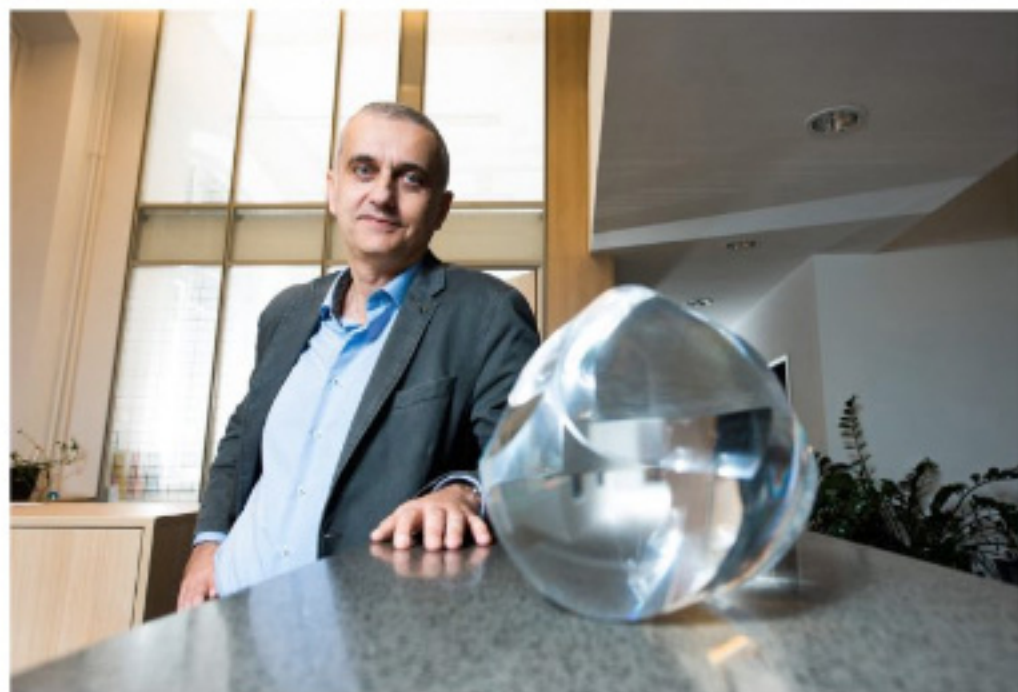
FELTALÁLÓK

22

AMERIKÁBAN ÉS KÍNÁBAN IS VÉDETT
MAGYAR TALÁLMÁNY

A Solumium jó fertőtlenítő,
a BME-n gyártják.

25

SZÉP. ÉS DRÁGA. VOLT.

A gömböcök nem tudnak elbukni, mostanáig

28

EGY GOMBBAL INDULT AZ EGÉSZ

A Matanda, amilyen egyszerű találmány, olyan sokat

AMERIKÁBAN ÉS KÍNÁBAN IS VÉDETT MAGYAR TALÁLTMÁNY

A KLÓR-DIOXIDRÓL RÉGÓTA TUDTÁK, HOGY NAGYON JÓ FERTŐTLENÍTŐ, CSAK AZT NEM, HOGY MIÉRT. MAGYAROK MEGFEJTETTÉK. SŐT NAGY TISZTASÁGBAN IS ELŐ TUDJÁK ÁLLÍTANI. NEM CSODASZER, DE SOK MINDENRE JÓ.

IRTA: LAZA BÁLINT
FOTÓK: EGYED PÉTER

Amikor Amerikából visszajöttem, szerettem volna valami olyannal foglalkozni, aminek közvetlen gyakorlati haszna is lehet, csak azt nem tudtam eldönteni, hogy mi is lehetne ez a dolog. Volt egy barátom, évfolyamtársam volt az egyetemen, a Sanyi. Elmentem hozzá, kedvesen fogadott. „Sanyi, mit csináljak?” - kérdeztem. „Zollikám, találgatj fel valamit!” - meséli a Solumium történetének kezdőpontját Noszticzius Zoltán, a BME fizika tanszékének Széchenyi-díjas professor emeritusa.

„Ha bárki mondta volna ezt, akkor én nem találtam volna fel semmit, mert ez olyan általános biztatás, de a Sanyi az egy nagyon lelkes ember volt.” A 2005-ös történetben szereplő Sanyi nem más, mint Balogh Sándor, a Szentkirályi Ásványvíz alapítója.

Az ő ötlete volt az is, hogy valamilyen fertőtlenítőszerrel kellene foglalkozni. Zoltán szénézett az interneten, és azt találta, hogy a leghatékonyabb fertőtlenítő a klór-dioxid, amit már jól ismert korábbi pályafutásából. Sokat foglalkozott oszcillációs reakciókkal, ott találkozott először ezzel az anyaggal. Mivel úgy látta, hogy Magyarországon az egyetemek nem kapják meg azt az anyagi támogatást, ami elégszerű az oktatás és a tudományos kutatás szinten tartásához, ezért nemcsak hasznos, de szükséges is vállalkozni, beleavagott.

Nekiállt a klór-dioxiddal foglalkozni. Ezt a molekulát már 1814-ben felfedezte Humphrey Davy (akinek Michael Faraday, az elektromosságtan megalapozója volt a laboránsa), és egy ideje a fertőtlenítő hatása is ismert volt. Ennek

a vegyületnek léteznek olyan oldatai, amelyek a másodperc törtrésze alatt elpusztítanak minden mikrobát (baktériumot, vírusot és gombát is), viszont az emberre nincsenek semmilyen káros hatással. „A honlapunkon van egy videó, ahol megismertem egy ilyen oldatot, mert azt tapasztaltam,

**FONTOS VOLT,
HOGY JOGILAG ÉS
TUDOMÁNYOSAN IS
HELYÉRE KERÜLJÖN. DE
MOST ITT A LEHETŐSÉG.**

hogy a hihetőség szempontjából ez fontos, és az emberek jobban is emlékeznek rá” – mondja Zoltán.

Kutatócsoportjával és a velük együttműködő Dr. Rosivall Lászlóval, a Semmelweis Egyetem professzorával közösen, a PLOS One-ban publikált 2013-as tanulmányukban azt is bebizonyították, hogy miért nem káros a klór-

A KÜLFÖLDI OLTALOM MEGSZERZÉSE NEM VOLT EGYSZERŰ, AZ AMERIKAI HATÓSÁGGAL PÉLDÁUL NÉGY ÉVIG LEVELEZTEK.

dioxid az emberre. A molekula más időkálánál a különböző méretű élőlényekre. Azaz: az a klór-dioxid-koncentráció, amely egy másodperc alatt elpusztít egy mikrométer átmérőjű baktériumot, csak több év alatt tudna behatolni az ember szervezetébe, akkor is, ha az ember folyamatosan ilyen oldattal érintkezne. Egy kezelésnek viszont nem kell egy-két percnél több, ráadásul a klór-dioxid addigra nyom nélkül elpárolog az oldatból, mert illékony gáz.

Vagyis a klór-dioxid biokémiai reakciói az emberben és a baktériumban ugyanazok, a különbséget nem a kémiai, hanem a méretbeli eltérés okozza. Ez azt is jelenti, hogy a szer az antibiótikum-rezisztens baktériumok ellen is hatásos. Ez persze nem azt jelenti, hogy mindenható csodaszert kaptunk volna. Pont a méretmegkülönböztető tulajdonsága miatt belsőleg nem hat, így például sohasem fogunk vele mondjuk tüdőproblémákat kezelni. De mivel nem hatol be, ezért nem is lehet mérgező.

MAGUK GYÁRTÁJK

Akkor miért nem használták eddig? A korábbi módszerekkel előállított keverékek nem voltak sem tiszták, sem stabilak, így emberi

felhasználásuk szóba sem jöhetett. „A találmányunk lényege az, hogy a klór-dioxidot nagyon tiszta formában tudjuk előállítani” – mondja Zoltán.

Zoltánék szilikongumi membrán alkalmaznak, amely nagy tisztaságú desztillált vízbe csak a klór-dioxidot engedi bejutni, a szennyező összetevőket nem. A Solumiumot a BME-n gyártják, havi kétszer kapcsolják be a készüléket néhány órára, majd az MTA budaörsi úti kutatóházában lévő másik telephelyükön adagolják és csomagolják a termékeket.

Zoltán először a magyar gyógyszerárakat kereste meg ötletével, de egyrészt nem illett a portfóliójukba, másrészt nem akarták azt a nagy kockázatot vállalni, ami egy új szer bevezetésével jár. Szerinte a gyógyszerárak nem vették észre, hogy ebben az esetben nem gyógyszerrel, hanem orvostechnikai eszközzel van szó, mivel csak külsőleg hat (a gyógyszerként eltérően a szervezet belsejében nem tud hatást kifejteni). Ilyenkor jóval egyszerűbb a szabályozás, és olcsóbb a bevezetés is.

A gyógyszerárak helyett végül maguk kezdték el a forgalmazást. A vásárlók először főleg fogorvosok voltak, ott jól jön a nagyon hatékony fertőtlenítés, hogy ne kelljen újra elkezdeni egy kezelést.

TÖBB ORSZÁGBAN VÉDETT TALÁLMÁNY

Zoltán és társai találmányukat 2009-ben európai szabadalmaztatásra is benyújtották, majd a 2012-ben megadott európai szabadalmat hét európai országban érvényesítették. (Azért csak ennyiben, mert egy szabadalom fenntartási költségei annál nagyobbak, minél több országban érvényes.) 2013-ban találmányuk elnyerte az amerikai és a kínai szabadalmi oltalmat is. Ez egyelőre befektetés a jövőbe. A bejegyzések és a fenntartási költségek eddig 15 millió forintba kerültek, az évdíjak pedig évről évre nőnek (idén 1,5 millió forintba rúgtak), miközben exportra egyelőre nem termelnek.

A külföldi oltalom megszerzése nem volt egyszerű, az amerikai hatósággal például négy évig leveleztek. „A külföldi hivatalok azért vannak, hogy akadékoskodjanak, védik a saját piacot. Ezért mindenféle kérdéseket tesznek fel, amiket meg kell válaszolni, és minden egyes ilyen kérdés-felelet pénzbe kerül. Egyetlen levélváltás akár több mint ezer dollárba is, mert ez nem úgy megy, hogy direkt kapcsolatban vagyunk az amerikai szabadalmi hivattal, hanem ebben egy magyar és egy amerikai ügyvédi irodának is közre kell működnie. Mind a magyar, mind az amerikai iroda a mi

érdekeinket képviseli, de munkájukat természetesen meg kell fizetni, és az amerikai szabadalmi hivatal gondoskodott is róla, hogy bőven legyen munkájuk” – magyarázza Zoltán a nemzetközi bürokráciát.

A Solumium Kft.-t az USA-ban anno vendégprofesszorként megkeresett és megspórolt pénzéből alapította, ebből és az állam 7,6 milliós támogatásából fedezte az első szabadalmi költségeket. Mostanra a cég már fedezni tudja a kiadásait. (Becsles szerint évente nagyjából négyezer darab Solumiumot rendelnek csak a fogorvosok.) Ez nem mindig volt így, korábban az cég mínuszban volt, és tagi kölcsönökre szorult.

A fordulatot egy tévéműsor hozta azután, hogy a svéd kereskedelmi kamarától 2015-ben díjat nyertek. „Emiatt behívtak hűsűtő hűtőn az MI-be, és az esti híradóban adhattam ötperces interjút. Mondták, hogy nagyon szép a kutatás, de hogy saccolom, mikortól lehet majd kapni a gyógyszerárakban?” Már lehet, mondta, és ez elég szokatlan volt a tudományos kutatások lassú tempójú világában ahhoz, hogy felfigyeljenek rá az emberek.

Haladhattak volna gyorsabban is, de Zoltán nem bírja a tempót. „Fontos volt, hogy jogilag és tudományosan is helyére kerüljön. De most a kezünkben van a lehetőség.” ☺

EGYEDÜL NEM MEGY

A feltalálást talán inkább magányos munkának képzeljük el, de amikor ez tudományos kutatással párosul, az áttörést általában egy kutatói közösség éri el. A Solumium szabadalmát Noszticizius Zoltán mellett többen is jegyzik: Balogh Sándor, Gyökérné Wittmann Mária, Kály-Kullai Kriszta, Megyesi Marianna és Volford András.

Haladhattak volna
gyorsabban is, de
Noszticzius Zoltán
nem bánja a tempót